

SLOVENSKE KLAVIRSKÉ MINIATURE

komentirani koncert

izvaja **Bojan Glavina**

Kazališna dvorana Umag, 7. 2. 2018

Program:

Anton Tomaž LINHART (1756 – 1795): **Mazurka**

Benjamin IPAVEC (1829 –1908): **Podoknica**

Josipina URBANČIČ TURNOGRAJSKA (1833 –1854): **Spominčice**

Stanko PREMRL (1880 – 1965): **Sonatina**

Karol PAHOR (1896 –1974): **Dve miniaturo iz Istrijanke, št. 4, 12**

Lucijan Marija ŠKERJANC (1900 –1973): **Preludij št. 9**

Marjan KOZINA (1907 –1966): **Preludij**

Zvonimir CIGLIČ (1921 – 2006): **Za Elviro**

Pavle MERKU (1927 –2014): **Drobnice, op. 9 št.3 in 5**

Bojan GLAVINA (1961): **Nokturno**

Komentarji k skladbam

A.T. Linhart: Mazurka

Utemeljitelj slov. gledališke literature; avtor prve slov. komedije »Ta veseli dan« ali »Matiček se ženi«; tudi utemeljitelj slov. samospeva. Njegova klavirska miniaturna »Mazurka« je prvi dokumentirani primer kompozicije za klavir slovenskega avtorja; nastala je okrog l. 1790. Ni izključeno, da je bila napisana za Johano Nepomuceno – sestro barona Žige Zoisa, ki je bila znana čembalistka.

B. Ipavec: Podoknica

Izhaja iz družine več odličnih glasbenikov, ki so bili tudi zdravniki (starejši brat Alojz, mlajši brat Gustav, Gustavov sin Josip). Njegova dela odlikuje bogata melodična invencija in jasna oblika, zato so ga poimenovali »slovenski Schubert«. Njegov citat: »Melodija je srce, polifonija pa duša glasbe.« Intimna klavirska miniaturna »Podoknica« je nastala 3. junija 1903 v Gradcu.

J. Urbančič Turnograjska: Spominčice

Prva slovenska pesnica, pisateljica in skladateljica. Skladba »Spominčice« je nastala med letoma 1850 in 1852; posvetila jo je svojemu možu Lovru Tomanu (literatu in politiku), s katerim sta si v treh letih dopisovanja izmenjala več kot 1066 pisem. Klavirske skladbe: Spominčice, Milotinke, polka Zoridanka. V času svojega življenja je bila kot ženska in pisateljica deležna velikega ugleda na ruskem dvoru, v Bolgariji in na Slovaškem.

S. Premrl: Sonatina

Duhovnik, orgelski virtuoz, glasbeni pedagog. Sodi med najbolj ustvarjalne slovenske skladatelje, saj je zapustil prek 2000 glasbenih del. V Ljubljani je bil 32 let vodja orglarske šole, 31 let organist v ljubljanski stolnici, in profesor orgel na Akademiji za glasbo. Poznan je tudi po uglasbitvi Prešernove Zdravljice (1905), sedanje slovenske himne. Njegova klavirska Sonatina iz l. 1911 (v d-molu, v enem stavku, posvečena Emilu Adamiču) je prva skladba te vrste v slovenski klavirski literaturi.

K. Pahor: Istrijanka

Svojo ustvarjalnost je pogosto povezoval s prviniami ljudske glasbe, še zlasti z melosi iz Bele krajine, Prekmurja in Istre. Glasbeno aktiven je bil v ljubljanski operi, v Banja Luki, na Ptuj, v Mariboru. Klavirski cikel »Istrijanka« nosi podnaslov: 15 plesnih miniaturn v duhu istrske narodne melodike; nastal je l. 1950 in takrat ga je tudi instrumentaliziral za komorni pihalni ork., ker so za to folklorno območje značilna zlasti lesena pihala.

L. M. Škerjanc: Preludij št. 9

Skladatelj, pianist, dirigent, glasbeni pedagog, muzikolog, publicist; je ena ključnih slovenskih glasbenih osebnosti 20. stoletja. Vzgojil je vrsto vidnih slovenskih skladateljev (U. Krek, Z. Ciglič, J. Matičič, V. Lovec, i. Šček). Njegov slog je pretežno romantično-impresionističen, s poetiziranimi občutki in s prefinjenim čustvovanjem. Tak je tudi Preludij št. 9 (Con abbandono) iz zbirke dvanajstih Preludijev, nastalih l. 1954.

M. Kozina: Preludij

Njegov slog zaznamujejo nova romantika, izrazita melodika in ritmika, nemalokrat naslonjena na ljudsko govornico, ter zvočne linije iz katerih diha pristno doživetje, ki s svojo elementarno močjo zagrabijo poslušalce. Harmonsko in izrazno bogat Preludij je nastal l. 1928. Zanimivosti: Napisal je glasbo za prvi slovenski film »Na svoji zemlji« (1948), za »Dolino miru« (1956) in za priljubljenega »Kekca« (1955). Pisal je tudi knjige in bil tudi uspešen šahist in matematik. V šahovski simultanki je nekoč v Ljubljani (kot srednješolec) premagal svetovnega prvaka Emanuela Laskerja.

Z. Ciglič: Za Elviro

Skladatelj in dirigent. Dela: tri simfonije, več simfoničnih stavkov; »Obrežje plesalk« za orkester (1952); Concertino za harfo in ork. (1960), zborovska dela, samospevi, klavirska dela. Slog: Večji del njegove ustvarjalnosti je ekstatična umetnost, glasba velikih melodičnih lokov in stopnjevanj ter strasti; neoromantizem – do meja ekspresionizma. Ena njegovih prvih skladb, izrazito romantična klavirska miniaturna »Za Elviro«, je nastala l. 1939 in je posvečena njegovi drugi ženi.

P. Merku: Drobnice, op.9 št. 3 in 5

Skladatelj, slavist, publicist, kritik, etnomuzikolog; glasbo je študiral privatno pri Ivanu Grbcu. Dela za orkester, koncerti za klarinet in ork., za violino in ork., za trobento in ork.; opera »Kačji pastir« (1974 – 76, besedilo S. Makarovič), komorna dela za najrazličnejše sestave. Cikel Drobnice iz l.1958 sestavlja pet miniaturn, v katerih sta na Merkujevo originalno glasbeno estetiko zelo vplivala tudi temperament in pristna energija rezijanske ljudske glasbe.

B. Glavina: Nokturno

Ustvarja raznovrsten in številen opus, v katerem je veliko zbirk namenjenih otrokom in mladini. Skladba Nokturno je nastala 10. junija 2007 in je posvečena učenki klavirja Eleni Dojčinovski. V slogu, izrazu in niansah klavirskih barv se v Nokturnu odraža vpliv pesnika klavirske glasbe Frederica Chopina.